

MÁLARAIÐN
FERILBÓK

© Málaraíðn - Ferilbók

ÍÐAN fræðslusetur ehf. annast verkefni fyrir menntamálaráðuneytið vegna náms í bíliðngreinum, bygginga- og mannvirkjagreinum, málm- og véltæknigreinum, matvæla- og veitingagreinum, snyrtigreinum, hönnunar- og handverksgreinum og upplýsinga- og fjölmiðlagreinum varðandi umsýslu sveinsprófa, skráningu og eftirlit með samningum um vinnustaðanám og framkvæmd annarra lokaprófa.

Að verkinu komu: Fagfólk og fagnefndir

Ritstjórn: ÍÐAN fræðslusetur

ISBN: 978-9935-442-03-1

Unnið fyrir: Mennta- og menningamálaráðuneytið

EFNISYFIRLIT

Inngangur	5
Hlutverk og notkun námsferilsbókar	5
Réttindi og skyldur	6
Námssamningur	6
Málaraiðn (MÁ9)	7
Ferilbók - Gátlistar	
Móttaka, öryggismál og umgengni	8
Ný- og endurmálun á stein	9
Ný- og endurmálun á stein	10
Viðgerðir og þéttingar á steini	11
Sandspörtlun	12
Spörtlun og málun gífs- og spónaplatna	13
Ný- og endurmálun á tréverki	14
Ný- og endurmálun á tréverki frh.	15
Málun málma og plasts	16
Áferða- og skreytimálun – Skiltagerð	17
Áferða- og skreytimálun – Skiltagerð frh.	18
Eldri málningaraðferðir	19

FORMÁLI

Ferilbókin er afrakstur margra aðila, fagmanna úr greininum, nefndarmanna, kennara verkmenntaskóla, menntunarfræðinga og annarra áhugasamra. Verkefnið er fjármagnað af mennta- og menningarmálaráðuneytinu.

Markmið með þessari **tilraunaútgáfu** er að lýsa helstu þáttum sem vinnustaðurinn þarf að búa yfir svo hægt sé að undirbúa nemann fyrir töku sveinsprófs. Gott er að hafa í huga að það að standast sveinspróf veitir ákveðin starfsréttindi. Nýútskrifaður sveinn er orðinn fagmaður í sinni grein með þeim skyldum og ábyrgð sem því fylgir. Verkpættir bókarinnar eru byggðir á gildandi aðalnámskrá framhaldsskóla.

Bókin getur nýst öllum þeim sem koma að námsframvindu iðnnema. Ávinningurinn af því að nýta sér bókina er margvíslegur, má þar nefna að grundvöllur skapast til samskipta milli nema og meistara/tilsjónarmanna. Hlutaðeigendur fá yfirlit yfir þá færni sem fagmaður í greininni þarf að búa yfir. Einnig er hægt að nýta hana við sveinsprófsundirbúninginn.

Við viljum benda á að inngangskafarnir eru ekki síður mikilvægir. Þar koma fram upplýsingar um námssamninginn, réttindi og skyldur o.fl. Viljum við nota tækifærið hér til að undirstrika mikilvægi þess að gerður sé námssamningur um leið og vinnustaðanámið hefst. Samningurinn tryggir stöðu og réttindi þeirra aðila sem koma að samningnum.

Í sumum fyrirtækjum er sérhæfingin orðin þónokkur og því er tilvalið að fyrirtæki myndi t.d. með sér samstarfssamning eða skóla um ákveðna verkpætti.

Hafa skal í huga að innihald ferilbókarinnar er ekki endanlegt heldur er hún tilraun til að lýsa þeirri færni sem sveinn þarf að búa yfir til að geta stundað sitt fag. Í sumum tilfellum gæti verkþáttum verið ofaukið eða þá vantað. Því er mikilvægt að notendur verði virkir í að benda á það sem betur má fara.

Ritstjórn

Til nema

Hvers vegna vinnustaðanámið? Vinnustaðanámið er mikilvægur þáttur allrar menntunar. Svo vel megi takast þarf að vanda undirbúninginn. Ferilbókin hjálpar þér, meistara þínum, tilsjónarmanni og kennara að undirbúa námið. Afrakstur námsins á vinnustað á að vera lýsandi fyrir það sem þú átt að kunna og skilja að námi loknu. Engu að síður er mikilvægt að gera ráð fyrir hinu óvænta. Þekking, færni og hæfni eru mikilvæg orð sem þú skalt hafa í huga á meðan á náminu stendur og þegar þú lítur yfir farinn veg og ígrundar það sem þú hefur lært. Til að ná sem bestum árangri í vinnustaðanáminu skaltu reyna að útskýra, skilgreina og ræða innhald starfsins. Þú getur alltaf fengið aðstoð. Meistari þinn eða tilsjónarmaður á að vera þér innan handar. Hafðu ferilbókina meðferðis á hverjum degi. Skráðu hjá þér það sem þú færð að gera á vinnustaðnum.

Í öllum starfsgreinum er þörf fyrir samspil þekkingar, hæfni og færni. Í vinnustaðanáminu gefst þér tækifæri til að beita þeirri þekkingu sem þú hefur aflað þér um leið og þú öðlast dýpri skilning. Þú munt þurfa að greina og leysa vandamál. Stundum gætir þú þurft að finna þínar eigin leiðir til að leysa úr málum. Þú munt læra að skipuleggja tíma þinn og vinnu og síðast en ekki síst læra að meta eigið vinnuframlag og reynslu á grundvelli þekkingar.

Í vinnustaðanáminu munt þú kynnst:

- styrkleikum og veikleikum þínum,
- starfsumhverfi og menningu starfsins,
- þeim tækifærum sem þér standa til boða

Inngangur

Tilgangur vinnustaðanáms er að efla þekkingu, færni og skilning nema á verkþáttum námsins. Að loknu vinnustaðanámi á neminn að hafa öðlast þá færni sem þarf til að standast sveinspróf. Ferilbók er lýsing á verkþáttum námsins.

Iðnneminn og ferilbókin

Ferilbókin er í eigu nemans og á hans ábyrgð. Námsferilbókin er til leiðsagnar í vinnustaðanáminu. Hér verður fjallað um:

- hlutverk og notkun ferilbókar og réttindi og skyldur nema og meistara.
- mikilvægi námssamnings og staðfestingu á vinnustaðanámi ásamt verkþáttum námsins.
- eyðublöð þar sem kennarar og meistari / tilsjónarmaður geta skrifað niður umsagnir ásamt eyðublöðum fyrir nemann.
- sértæk lokamarkmið námsins.
- gögn, s.s. námssamning, launaseðla, skólaeinkunn og annað sem getur aukið styrk námsferilbókarinnar.
- lög og reglugerðir sem snúa að starfsnámi ásamt orðaskýringum.
- námsferilbókina sem hluta af starfsferilsskrá.

Meistari/tilsjónarmaður

Æskilegt er að meistari/tilsjónarmaður skipuleggi vinnustaðanámið fram í tímann. Meistari/tilsjónarmaður merkir reglulega við þá verkþætti sem nemi hefur lokið.

Bókin er notuð til að halda utan um þá fræðslu sem á að fara fram samkvæmt námskrá og er þar af leiðandi öflugt tæki til undirbúnings fyrir sveinspróf. ÍÐAN fræðslusetur býður meisturum og tilsjónarmönnum nema að taka þátt í námskeiði sem nefnist „Kennsla á vinnustað“. Ávinningurinn er margvíslegur og má þar nefna; markviss notkun námsferilbókar, hagnýt viðtals- og samskiptatækni og leiðir til að draga úr brottfalli nema.

Hlutverk og notkun námsferilsbókar

Námsferilbókin

Ferilbókin er yfirlit yfir námsframvindu nema í vinnustaðanámi. Í bókinni eru lýsingar á verkþáttum sem kennslan nær til og tengsl þeirra við lokamarkmið greinarinnar.

Gert er ráð fyrir að námsferilbókin fylgi nemanum. Meistari/tilsjónarmaður getur metið verkþættina með eftirfarandi hætti:

- **LOKIÐ**
Merkja skal í reitinn eftir því sem við á. Mælt er með að nemi og meistari/tilsjónarmaður fari yfir ferilbókina í sameiningu.
- **VIÐMIÐUNARTÍMI VERKÞÁTTA**
Merkja skal hvað það tók nemann langan tíma að ljúka viðkomandi verkþætti.
- **HEILDARMAT VERKÞÁTTA**
Þegar nemi hefur lokið verkþætti metur meistari/tilsjónarmaður kunnáttu nemans.

Matsskalinn spannar eftirfarandi:

- a. Lítil þekking og færni og/eða getur útfært einfalda verkþætti undir stjórn annarra.
- b. Nokkur þekking og færni og/eða getur starfað við fyrirfram gefin verkefni undir handleiðslu næsta yfirmanns.
- c. Góð þekking og færni og/eða vinnur vel og sýnir sjálfstæð vinnubrögð.
- d. Mjög góð þekking og færni og/eða hefur mjög góða fagkunnáttu, sýnir sjálfstæði og frumkvæði í starfi.

Staðfesting námsframvindu

Í lok hvers tímabils staðfesta nemi og meistari með undirritun sinni að kennsla hafi farið fram í þeim verkþáttum sem merkt er við á eyðublöðunum „vinnustaðanáms-gátlisti“. Þetta gefur nema og meistara/tilsjónarmanni tæki- færi til að tala um þá verkþætti sem farið hefur verið í og hvaða þættir séu framundan.

Neminn er hvattur til að hafa það sem vana í lok hverrar viku að merkja við á gátlista hvaða verkþættir hafa verið unnir í vikunni.

Í lok hverrar skólaannar fær neminn námsferilblað frá skólanum sem staðfestir námsframvindu í skóla. Í ferilbókinni er plastvasi sem ætlaður er til varðveislu þess.

ÍÐAN fræðslusetur

Ferilbókin verður kölluð inn eftir verklagsreglum umsýsluaðila. Eiganda ferilbókarinnar verður gerð grein fyrir fyrirkomulagi innköllunar við afhendingu.

Ferilbókin getur verið hnitmiðað tæki til að styrkja samskipti milli vinnustaðar og skóla. Gert er ráð fyrir eyðublöð- um þar sem fagkennarar í skóla og meistara/tilsjónarmenn ásamt nemum geti skrifað athugasemdir og ábendingar.

Réttindi og skyldur

Kennsluábyrgð

Með undirskrift sinni á námssamning hafa meistari og fyrirtæki tekið ábyrgð á því að neminn geti stundað vinnustaðanám. Nemaleyfi og námssamningar tiltaka hvort nemi skuli sækja nám á einum eða fleiri vinnustöðum.

Laun og önnur kjaraatriði

Lágmarkslaun og önnur kjaraatriði þ.m.t. orlofslaun, greiðslur í lífeyrissjóð, laun í veikinda- og slysaforföllum o.fl. skulu vera samkvæmt kjarasamningi aðila á vinnumarkaði.

Öryggis- og umhverfismál

Fyrirtæki/meistari er ábyrgur fyrir því að neminn vinni samkvæmt lögum um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum nr. 46/1980 með síðari breytingum. Komi upp vafaatriði vegna þessa er meistara/tilsjónarmanni og nema bent á að leita ráðlegginga hjá Vinnueftirliti ríkisins.

Námssamningur

Þegar nemi og meistari ákveða að gera samning um vinnustaðanám nemans senda þeir umsókn um gerð námssamnings til IÐUNNAR fræðsluseturs. Umsókninni þurfa að fylgja allar upplýsingar um það nám og/eða starfsnám sem neminn hefur lokið í iðngreininni. Ef öll skilyrði eru uppfyllt er námssamningurinn gerður í fjórriti og sendur meistara til undirritunar. Nemi og meistari undirrita samninginn og senda til IÐUNNAR fræðsluseturs. Skólinn fær einnig afrit af námssamningnum.

Ganga skal frá skriflegum námssamningi meistara og nema eigi síðar en mánuði eftir að hann kemur til náms hjá meistara.

Fyrstu þrjú mánuðir námstíma samkvæmt námssamningi skoðast sem reynslutími. Hvenær sem er á reynslu- tímanum getur hvor samningsaðili um sig slitið námssamningi án þess að tilgreina ástæður.

Á reynslutímanum er gagnkvæmur uppsagnarfrestur aðila ein vika, miðað við vikulok eða upphaf viku. Verði námssamningi slitið á reynslutímanum skal iðnnemi fá fullnaðaruppgjör við starfslok.

Hvaða reglur gilda um slit á námssamningi og uppsagnarfrest?

Ef nemi getur ekki lokið námi sínu hjá meistaranum verða þeir að rifta námssamningnum formlega hjá IÐUNNI fræðslusetri og tilgreina ástæðu riftunar. Riftunarbeiðni þarf að vera í þríriti; eintak nema, eintak meistara og eitt eintak fer til IÐUNNAR fræðsluseturs ásamt eintökum nema og meistara af námssamningnum.

Aðilar námssamnings geta slitið honum:

- Ef nemi vanrækir nám sitt.
- Ef nemi hefur að álitni læknis ekki heilsu til að stunda iðnina.
- Ef meistari eða fyrirtæki efnir ekki samningsskyldur sínar.
- Ef meistari eða fyrirtæki verður gjaldþrota eða hættir að reka fyrirtækið af öðrum ástæðum.
- Ef svo er ástatt sem greinir í stafaliðum a. og c. en meistari eða nemi slíta ekki námssamningi geta fulltrúar IÐUNNAR fræðsluseturs slitið samningi að undangenginni rannsókn.

Aðilum er heimilt að slíta námssamningi ef þeir koma sér saman um það. Uppsagnarfrestur samnings í slíkum tilfellum skal alla jafna vera einn mánuður.

Sé námssamningi slitið eftir að þriggja mánaða reynslutími er liðinn skal IÐAN fræðslusetur skrá ástæðu samningsslitanna. Óski aðili einhliða riftunar námssamnings þegar reynslutími er liðinn skal það gert skriflega og mótaðila gefinn kostur á að tjá sig um riftunarbeiðnina. Uppsagnarfrestur samnings í slíkum tilfellum er alla jafna einn mánuður.

Ágreiningi sem rís vegna ákvörðunar eða úrskurðar IÐUNNAR fræðsluseturs vegna samningslita, skal vísa til menntamálaráðherra.

Hvaða reglur gilda um námstíma?

Upphafsdagsetning námssamnings skal miðast við þann tíma sem nemi byrjar á námssamningi. Almenn gildir að yfirvinna, umfram 40 stundir á viku, er ekki metin til styttingar á vinnustaðanámi.

Sannanleg vinna með skóla styttr námstíma skv. eftirfarandi reglu:

- Miðað er við að fullt nám í skóla sé 20 einingar á önn.
- Nemi í 10 eininga námi á önn fær metna 22 klst. vinnu á viku til styttingar á námstíma.
- Nemi í 15 eininga námi á önn fær metna 11 klst. vinnu á viku o.s.frv.
- Miðað er við að samanlögð vinna (skóli+starf) fari ekki yfir 44 klst. á viku.

Vinnustaðanám byggir á ákvæðum aðalnámskrár og reglum um vinnustaðanám í viðkomandi starfsgrein.

Hafi nemi stundað nám hjá öðrum meistara í sömu iðngrein en slitið námssamningi við hann, skal sá tími er hann vann hjá honum dragast frá fullum námstíma hjá hinum síðari.

Málaraiðn (MÁ9)

176 ein.

Samningsbundið iðnnám

Málaraiðn er löggilt iðngrein. Meðalnámstími er fjögur ár að meðtöldu grunnnámi bygginga- og mannvirkjagreina, samtals fjórar annir í skóla og 96 vikna starfsþjálfun. Meginmarkmið með námi í málaraiðn er að nemendur öðlist skilning, þekkingu og færni til að takast á við alla algenga verkþætti iðngreinarinnar, allt frá mati á ástandi flatar og þar til æskilegri lokaáferð er náð. Einnig að útfæra ýmsa sérhæfða verkþætti eins og sandspörtun bygginga, skrautmálun ýmiss konar, skiltagerð og ýmsar útfærslur á eldra handverki, s.s. málun marmara- og viðarlíkinga. Náminu lýkur með sveinsprófi er veitir rétt til starfa í iðninni og til inngöngu í nám til iðneistaraprófs.

Almennar greinar

23 ein.

Erlend tungumál	DAN ¹ 102 ENS 102 + 4 ein.	8 ein.
Íslenska	ÍSL 102 202	4 ein.
Íþróttir	ÍÞR 101 111 201 211	4 ein.
Lífsleikni	LKN 103	3 ein.
Stærðfræði	STÆ 102 122	4 ein.

Sérgreinar

57 ein.

Áætlanir og gæðastjórnun	ÁGS 102	2 ein.
Efnisfræði grunnnáms	EFG 103	3 ein.
Eldri málningaraðferðir	ELM 103	3 ein.
Framkvæmdir og vinnuvernd	FRV 103	3 ein.
Grunnteikning	GRT 103 203	6 ein.
Innimálun	INM 106 202 302	10 ein.
Lita- og formfræði	LIF 102 202 302	6 ein.
Lokaverkefni í málaraiðn	LMÁ 102	2 ein.
Skreytimálun og skiltagerð	SKS 103 203	6 ein.
Teikning og skrift	TES 102 202 302	6 ein.
Útimálun	ÚTM 102 202	4 ein.
Verktækni grunnnáms	VTG 106	6 ein.

Starfsþjálfun 96 vikur

96 ein.

Að loknu sérnámi í húsgagnasmíði skal nemandi

- geta ný- og endurmálað mismunandi steinefni inni og úti
- kunna að sandspartla
- kunna að gifsspirtla og ný- og endurmála gifsplötur innanhúss
- hafa vald á ný- og endurmálun viðar og annarra tréefna inni og úti
- kunna skil á ný- og endurmálun málma og plasts úti og inni
- geta gert við sprungur og spartlað með fjölbreytilegum efnum
- hafa gott vald á notkun áferðarbreytandi efna innanhúss
- kunna að slípa, lakka og olíubera tré og kork innanhúss
- geta skreyti- og áferðarmálað með mismunandi aðferðum
- geta teiknað upp og útfært máluð og þrykkt skilti og auglýsingar
- þekkja til húsafriðunar og eldri málningaraðferða
- kunna góð skil á lita- og formfræði og þekkja helstu stíltímabil

¹ Norska eða sænska

Móttaka nema, öryggismál og umgengni

Tilgangur verkþáttarins er að neminn fái kynningu á faginu, fyrirtækinu og umhverfi þess.

Markmiðið er að neminn hafi tileinkað sér almenna og sértæka þekkingu, leikni og hæfni á sviði öryggismála og gæðastjórnunar og hafi þekkingu á eða geti leyst af hendi neðangreind verkefni að mestu eða öllu leyti. Þessi verkþáttur er eða getur verið órjúfanlegur hluti af starfinu.

Verkþættir	Lokið	Athugasemdir
Móttaka		
Námsferilsbókin afhent.		
Kynning á námsferilsbókinni.		
Námssamningur.		
Áætlun um vinnustaðanám.		
Umhverfisstefna fyrirtækisins.		
Starfsmannastefna fyrirtækisins.		
Ábyrgð og skyldur fyrirtækisins gagnvart nema.		
Ábyrgð og skyldur nemans gagnvart fyrirtækinu.		
Stéttarfélag.		
Sí- og endurmenntun.		
Trúnaðarmaður fyrirtækisins.		

Öryggismál og umgengni		
Öryggistrúnaðarmaður fyrirtækisins.		
Brunavarnir.		
Staðsetning slökkvitækja.		
Staðsetning sjúkrakassa.		
Viðbrögð við slysum.		
Vinnustellingar.		
Áhættuþættir í umhverfinu.		
Samskipti á vinnustað s.s. einelti, áreiti, boðleiðir ...		
Mikilvægi trúnaðar gagnvart viðskiptavinum.		
Hreinlæti.		
Persónulegt hreinlæti.		
Vinnuumhverfi, þ.m.t. vélar, tæki og áhöld.		

Viðmiðunartími er _____ vikur.

Merkið í viðeigandi reit					
	Lítill þekking/hæfni		Nokkur þekking/hæfni		Góð þekking/hæfni
					Mjög góð þekking/hæfni

Ný- og endurmálun á stein

Tilgangur verkþáttarinn er að neminn geti hagnýtt þekkingu og færni sem hann hefur aflað sér við ný- og endurmálun á stein.

Markmiðið er að neminn hafi tileinkað sér almenna og sértæka þekkingu, leikni og hæfni við undirbúning og framkvæmd á ný- og endurmálun á mismunandi fleti, inni og úti, sem hafa það sameiginlegt að vera gerðir úr steini. Um er ræða lárétta og lóðrétta fleti, húsklæðningar og þök.

Verkþættir	Lokið	Athugasemdir
Nýmálun		
Steinrífið og þvegið undir málningu. Sílanbornir steinfletir. Fyrsta umferð með þynntri olíu- eða plastmálningu. Tvímálað með olíu- eða plastmálningu.		
Svalagólf. Sýruþvegið með þynntri saltsýru og skolað með vatni. Slípað og hreinsað. Grunnað með þynntri málningu í fyrstu umferð og tví-þrímálað.		
Steinþök. Sýruþvegið með þynntri saltsýru og skolað. Hreinsað. Sílanborið. Grunnað og tvær umferðir með t.d. tjöru, dekatexi, thoroseal eða hliðstæðum efnum.		
Gifspússaður steinn. Slípað með steini. Flöturinn hreinsaður. Grunnað með þynntri málningu. Tví-þrímálað. Ef viðgerðar er þörf skal slípa og fara yfir með blautum svampi eða pensli til að viðgerð sjáist sem minnst. Bletta með olíugrunni. Tví-þrímálað.		
Fínþússun eða sandspörtun steinflata. Innanhúss. Grunnað með fernisblöndu eða plastgrunni. Slípað. Rífa upp sprungur og skemmdir. Hreinsa. Bleyta sprungur eða grunna. Gera við eftir þörfum. Olíugrunna viðgerðir. Tví-þrímálað.		

Endurmálun		
Hefðbundin málun. Skafa, hreinsa og þvo steinfleti. Gera við smáprungur og kanta. Bletta með sílan. Tvíbletta með þynntri málningu. Tvímála með olíu- eða plastmálningu.		
Alhreinsun. Hreinsað með uppleysiefnum og háprýstipvegið. Getur gert við sprungur. Sílanborið. Fyrsta umferð með þynntri olíu- eða plastmálningu. Tvímálað með olíu- eða plastmálningu.		
Getur endurmálað. Steinfletir endurmúraðir. Steinrífa og hreinsa skemmdir. Sílanborið. Fyrst blettað með þynntri málningu og síðan með óþynntri málningu. Tvímálað.		
Getur endurmálað svalagólf. Skafið og hreinsað. Skemmdir grunnaðar með þynntri málningu. Tvímálað. Viðgerð framkvæmd.		
Getur endurmálað lárétta fleti, hreinsað gamla málningu og þvegið. Að öðru leyti sama lýsing og nýmálun flata.		
Getur endurmálað steinþök. Skafið og hreinsað. Sílanborið. Blettað og skemmdir grunnaðar með þynntri málningu og tvímálað t.d. með tjöru, dekatexi, thorosel eða með hliðstæðum efnum.		
Getur endurmálað stein – Innanhúss. Rífa upp sprungur og skemmdir. Hreinsa. Flöturinn slípaður. Grunna sprungur. Gera við eftir þörfum. Olíugrunna viðgerðir.		
Tví-þrímálað.		

Frh. næstu bls.

Ný- og endurmálun á stein frh.

Verkþættir	Lokið	Athugasemdir
Önnur málun		
Getur málað skeljasands- og steniklæðningu. Mála fyrstu umferð með þynntri plastmálningu. Tvímála með óþynntri plastmálningu.		
Getur ný- og endurmálað eldhús, bað- og þvottaherbergi. Nýmálun. Ef steinfletir eru finpússaðir eða sandspartlaðir eru þeir grunnaðir með fernisblöndu. Rífa upp sprungur og skemmdir. Hreinsa. Bleyta sprungur eða grunna. Gífs- og tvíblettspartlað. Olíugrunna viðgerðir. Tvímála með olíulakki og slípa milli yfirferða. Endurmálun. Þvo fitu, slípa og hreinsa flötinn vel. Skafa skemmdir. Blettspartla og bletta. Tvímála með olíulakki og slípa milli yfirferða.		
Getur ný- og endurmálað steingólf, stiga og tröppur:		
Nýmálun – Þvottahús, geymslur og bílskúrar. Sýrupvegið með blandaðri saltsýru, skolað og hreinsað. Gert við með tveggja þátta spartli. Grunnað. Flöturinn málaður með viðeigandi efnum.		
Notkun með gólftexi. Sýrupvegið, skolað og hreinsað. Blettspartlað með tveggja þátta spartli. Grunnað. Efnid borið á með spaða. Rúllað með gaddarúllu. Strá flögum í blautt efnið. Lakka tvær umferðir með glæru lakki.		
Gólf með minni ániðslu. Hreinsað. Grunnað með þynntri málningu. Máluð ein umferð. Strá flögum í blautt efnið. Mála tvær umferðir með glæru lakki.		
Rykbinding. Hreinsað og sópað. Ein yfirferð með plastmálningu og semplasti þynntu með vatni.		

Viðmiðunartími er 35 vikur.

Merkið í viðeigandi reit	
	Lítill þekking/hæfni
	Nokkur þekking/hæfni
	Góð þekking/hæfni
	Mjög góð þekking/hæfni

Viðgerðir og þéttingar á steini

Tilgangur verkþáttarinnar er að neminn geti hagnýtt þekkingu og færni sem hann hefur aflað sér á sviði viðgerðar og þéttingu á steinflötum

Markmiðið er að neminn hafi tileinkað sér almenna og sértæka þekkingu, leikni og hæfni við það hvernig ber að standa að viðgerðum á steini með áherslu á steypuviðgerðir og þéttingar.

Verkþættir	Lokið	Athugasemdir
Viðgerðir		
Getur rífið upp stórar sprungur með spaða eða steinskífu.		
Sílanborið.		
Gert við með steypuviðgerðarefnum.		
Lekasprungur eru sílanbornar og settur nælonþráður.		
Botnfyllt með olíukitti.		
Fyllt með steypuviðgerðarefnum.		

Þéttingar		
Getur gert við og þétt milli steins og tréverks.		
Hreinsað og grunnað.		
Bakfyllt með olíukitti.		
Fylla í rifur með olíukitti.		
Sléttað með trépinna vættum í sápulegi.		

Viðmiðunartími er 12 vikur.

Merkið í viðeigandi reit	
	Lítill þekking/hæfni
	Nokkur þekking/hæfni
	Góð þekking/hæfni
	Mjög góð þekking/hæfni

Sandspörtlun

Tilgangur verkþáttarins er að öðlast þekkingu og færni í sandspörtlun.

Markmiðið er að neminn hafi tileinkað sér almenna og sértæka þekkingu, leikni og hæfni í sandspörtlun við flekamót og með úðun sem og að sandspartla steinfleti, þ.m.t. loft og bita.

Verkþættir	Lokið	Athugasemdir
Sandspörtlun		
Getur sandspartlað. Flekamót. Steinrifið. Hreinsað undir spartl. Holufyllt og skafið. Blettspartlað mikið tvær umferðir (rastir). Heilspartlað fyrri umferð, slípað lauslega og heilspartlað seinni umferð. Lokaslíping undir málningu.		
Getur sandspartlað með úðun. Steinrifið og hreinsað. Holufyllt og skafið. Blettspartlað. Heilspartla fyrri umferð. Slípa lauslega. Heilspartla seinni umferð. Slípa lauslega. Úðun með sandspartli.		
Geta sandspartlað grófpússaða steinfleti. Steinrifið og hreinsað. Sandspartla fyrri umferð. Slípa lauslega. Sandspartla seinni umferð. Lokaslíping.		
Getur sandspartlað grófpússaða steinfleti með úðun. Steinrifið og hreinsað. Blettspartlað. Heilspartlað eina umferð. Slípa lauslega. Úðun með sandspartli.		
Getur sandspartlað strengjasteypuloft og bita. Steinrifið og hreinsað. Holufyllt og skafið. Blettspartlað. Heilspartlað eina umferð. Lokaslíping.		

Viðmiðunartími er 8 vikur.

Merkið í viðeigandi reit	
	Lítill þekking/hæfni
	Nokkur þekking/hæfni
	Góð þekking/hæfni
	Mjög góð þekking/hæfni

Spörtlun og málun gifs- og spónaplatna

Tilgangur verkþáttarins er að öðlast færni og þekkingu á spörtlun og málun gifs- og spónaplatna.

Markmiðið er að neminn hafi tileinkað sér almenna og sértæka þekkingu, leikni og hæfni við málun og spörtlun á gifs- og spónaplötum hvort sem um ræðir ný- eða endurmálun.

Verkþættir	Lokið	Athugasemdir
Gifs og spónaplötur		
Plötur grunnaðar með olíugrunni. Fylla í nagla- og/eða heftigöt með spartli og/eða fyllt í samskeyti með spartli. Gera við fúgur með kíttri eða spartli. Blettað yfir allar viðgerðir með olíumálningu. Flöturinn tvímálaður með plast- eða olíumálningu.		
Til að tryggja góða áferð og fyrirbyggja sprungumyndun er límt glassfílt yfir allan flötinn. Grunnað með viðeigandi grunni. Flöturinn þrímálaður.		
Getur gert við skemmdir. Blettað með olíumálningu. Flöturinn tvímálaður með plast- eða olíumálningu.		
Annað		

Viðmiðunartími er 11 vikur.

Merkið í viðeigandi reit	
	Lítill þekking/hæfni
	Nokkur þekking/hæfni
	Góð þekking/hæfni
	Mjög góð þekking/hæfni

Ný- og endurmálun á tréverki

Tilgangur verkþáttarinn er að öðlast færni og þekkingu á ný- og endurmálun á tréverki.

Markmiðið er að neminn hafi tileinkað sér almenna og sértæka þekkingu, leikni og hæfni við nýmálun á tré, hvort sem er um að ræða hús, innréttingar eða sólpalla með mismunandi málningu með tilheyrandi undirbúningi.

Verkþættir	Lokið	Athugasemdir
Nýmálun innanhús – mismunandi aðferðir		
Getur nýmálað. Grunnað með þynntri olíumálningu og/eða með fúavarnaefnum. Tvímálað með olíumálningu og/eða fúavarnaefni.		
Hreinsa kítta og múr. Gluggar slípaðir. Kvistir lakkaðir með kvistalakki. Gluggar grunnaðir með olíu. Kíttað í naglagöt og rifur. Blettspartlað og/eða heilspartlað tvisvar með vatnspólnu spartli. Slípað. Tvímálað með fylligrunni. Slípað milli umferða. Lokaslíping og afburstun. Lakkað með litalakki, gljándi eða möttu.		
Heilspartlað með krítarspartli. Málað með þynntri olíumálningu eða fernis. Heilspartlað í annað sinn og málað með sama efni.		

Endurmálun innanhús – mismunandi aðferðir		
Slípað, skafið, hreinsað og málað. Blettspartlað tvisvar með olíu- eða krítarspartli. Blettað með olíumálningu. Slípað og hreinsað. Lakkað með litalakki, gljándi eða möttu.		
Hreinsa timburfleti með uppleysiefnum. Þvo flötinn. Slípa, bursta og grunna. Tvímálað.		
Brenna af málningu með rafmagnshitara eða blússlampa. Slípa, bursta og grunna. Tvímálað. Fylla skal í samskeyti og rifur með viðurkenndum efnum. Gráma skal ávallt hreinsa burt.		

Gluggar utanhúss		
Hreinsa og slípa óhreinindi, t.d. undirburð og múr. Grunna með þynntri málningu. Kítta í rifur og með gleri ef með þarf. Tví-þrímálað		

Yfirborðsmeðhöndlun trégólf, kork og tréstiga		
Nýir gólfletir		
A) Lakkað með glæru lakki. Flöturinn slípaður og hreinsaður (sópaður). Flöturinn grunnaður. Þrílakkað með glæru lakki með rúllu, pensli eða spaða. Slípað milli umferða.		
B) Lakkað með litalakki. Spartlað. Grunnað með þynntri olíu eða með fernis. Þrílakkað með litalakki.		
Endurmálun gólfletir		
Flöturinn slípaður og hreinsaður. Sópað. Þrílakkað með glæru og/eða með olíulakki með rúllu, pensli eða spaða. Slípað milli umferða.		
Korkur		
Nýr korkur. Korkurinn slípaður. Hreinsaður (sópaður). Grunnaður og þrílakkaður.		
Gamall korkur. Korkurinn slípaður. Hreinsaður (sópaður). Þrílakkaður.		

Ný- og endurmálun á tréverki frh.

Verkþættir	Lokið	Athugasemdir
Fúavarnarefni		
Nota skal viðurkennd fúavarnarefni. Fyrst skal grunna og síðan tví-þríborið á timburfleti. Við endurmálun skal slípa flötinn vel og hreinsa. Tví-þríborið á timburfleti.		

Ný- og endurmálning harðviðar		
Nýmálun. Slípað og hreinsað. Olíuborið með viðeigandi olíuefnum eða með glæru lakki. Þynnt í fyrstu umferð. Borið á flötinn þrisvar til fjórum sinnum eftir þörfum. Slípað milli umferða.		
Endurmálun. Slípað og hreinsað. Hreinsa burt gráma.		
<i>A) Tvíborið á með olíuefnum.</i>		
<i>B) Allt lakk hreinsað af með uppleysiefnum. Uppleysiefni þvegið af eða skafið af með siklingi. Hreinsað. Borið á flötinn tvisvar til þrisvar eftir þörfum. Slípað milli umferða.</i>		
Annað		

Viðmiðunartími er 8 vikur.

Merkið í viðeigandi reit	
	Lítill þekking/hæfni
	Nokkur þekking/hæfni
	Góð þekking/hæfni
	Mjög góð þekking/hæfni

Málun málma og plasts

Tilgangur verkþáttarins er að auka færni og þjálfun í málun málma og plasts.

Markmiðið er að neminn hafi tileinkað sér almenna og sértæka þekkingu, leikni og hæfni í málun málma og plasts, hvort sem er ný- eða endurmálun. Sérstök áhersla er lögð á hreinsun málma fyrir málningu.

Verkþættir	Lokið	Athugasemdir
Ný- eða endurmálun		
Málmpök. Nýmálun. Hreinsun með þvotti. Grunnað með ætigrunni. Tvímálað með olíumálningu.		
Endurmálun. Hreinsun getur verið með þrennum hætti:		
A) Háþrýstipvegið. B) Hreinsað með sköfu, vírbursta og þvegið. C) Hreinsað og slípað ryð og málað með ryðvarnarmálningu. Tvímálað með olíumálningu.		
Stál. Nýmálun á nýju stáli (sandblásið stál).		
Fyrst er borinn á stálið viðloðunargrunnur. Málað tvær til þrjár umferðir eða eftir þeim kröfum sem aðstæður kalla á hverju sinni.		
Endurmálun á stáli.		
Hreinsun getur verið með þrennum hætti:		
A) Sandblástur.		
B) Vélhreinsun.		
C) Handhreinsun.		
Fyrst er málað með ryðvarnargrunni. Málað tvær til þrjár umferðir eða eftir þeim kröfum sem aðstæður kalla á hverju sinni.		
Járnbitar, rör, járnhurðir, ofnar og handrið:Nýmálun. Slípað og hreinsað. Grunnað með blýmenju. Tvílakkað.		
Endurmálun. Hreinsað, þvegið og skafið. Blettað. Grunnað með viðeigandi grunnefnum.		
Plast. Nýmálun. Slípað. Grunnað með viðeigandi grunnefnum. Tvímálað með olíu- eða plastmálningu.		
Blikkstokkar (álefni). Nýmálun: Grunnað með álgrunni. Málað með plast- eða olíumálningu.		
Endurmálun. Hreinsað og skafið. Grunnað með álgrunni. Málað með plast- eða olíumálningu.		
Annað.		

Viðmiðunartími er 8 vikur.

Merkið í viðeigandi reit	
	Lítill þekking/hæfni
	Nokkur þekking/hæfni
	Góð þekking/hæfni
	Mjög góð þekking/hæfni

Áferða- og skreytimálun – Skiltagerð

Tilgangur verkþáttarinnar er að öðlast færni og þekkingu á mismunandi áferð og skreytingamálun sem og skiltagerð.

Markmiðið er að neminn hafi tileinkað sér almenna og sértæka þekkingu, leikni og hæfni í aðferðum við skreytimálun og skiltagerð. Áhersla er lögð á undirbúningsvinnu ásamt tækjum og áhöldum til verksins.

Verkþættir	Lokið	Athugasemdir
Unnið með perlu eða relief		
Perla. Eftir að viðgerð og undirvinnu er lokið er borin á flötinn perlufylling með rúllu. Formað með svamp- og/eða flókarúllu. Tvímálað.		
Relief. Borið á með spaða. Formað með mynsturrúllu, bretti eða gúmmídúpp. Tvímálað.		
Múrsteinsmynstur. Strikun. Getur sett límband yfir strikin sem myndar fúgur. Borið efnið á með spaða. Formað með mynsturrúllu og jafnað út með spaða. Límband fjarlæggt. Flöturinn slípaður. Grunnað með olíumálningu. Getur málað með lakk-málningu í grunnlit og lasúerað yfir. Getur dregið yfir með gúmmíspaða, þannig að liturinn sitji eftir í fellingum. Fúgurnar strikaðar í lit. Getur lakkað yfir með glæru lakki einu sinni til tvisvar.		

Formun með rúllu eða dúpping með gúmmídúpp		
Formun með rúllu. Getur málað með ákveðnum lit. Lagaður litur og rúllað með gúmmívals með mismunandi mynstri. Lakkað með glæru lakki.		
Dúppað með gúmmídúpp: Málað með grunnlit. Lasúrefni (málun með gegnsærri þynntri málningu). Dúppað með gúmmídúpp. Lakkað yfir með glæru.		

Skreytingar (bekkir og skapalón)		
Getur málað fleti með ákveðnum lit. Skapalón er skorið út eftir fyrirmynd ýmist í pappa eða plast. Litur valinn. Skapalón lagt á flötinn og notaður dúpppensill eða svampur.		

Bæsun og vaskaskinnsáferð		
Bæsun. Getur slípað og hreinsað flötinn. Bæsefnið tvíborið á flötinn, þannig að það fljóti vel á yfirborðinu. Flöturinn þurrkaður með bómullarklút milli umferða. Slípað með finum sandpappír eða stálull fyrir lökkun. Tvílakkað og slípað eða dregið með siklingi milli umferða.		
Vaskaskinnsáferð. Getur málað flötinn í grunnlit. Borinn á lasúrlitur. Dúppað eða rúllað með vaskaskinni. Tvítekið. Lakkað yfir með glæru lakki.		

Frh. næstu bls.

Áferða- og skreytimálun – Skiltagerð frh.

Verkþættir	Lokið	Athugasemdir
Bronsáferð		
Getur borið gull- eða silfurbrons á flötinn. Lagað lasúrefni með lit og borið á flötinn og farið yfir með vaskaskinni eða gúmmídúpp. Að lokum er farið yfir með glæru lakki.		

Veggskreytingar		
Getur undirbúið vegginn. Gert skissu af veggskreytingu eða auglýsingu sem er yfirferð á flötinn með því að gata pappír og ponsa. Málað með olíu- eða plastmálningu.		

Skiltagerð		
Getur undirbúið flötinn og valið stafagerð og uppsetningu samkvæmt ákveðnum reglum um millibil og flatarstærð. Getur teiknað upp textann á pappír og gatað. Getur málað með skrifpensli einu sinni til tvisvar eftir þörfum.		
Getur einnig beitt aðferðum við að nota silkiprent. Getur skorið út stafi í þar til gerða filmu sem síðan er fest á silkiramma og liturinn dreginn yfir silkið með gúmmíspaða.		
Annað.		

Viðmiðunartími er 6 vikur.

Merkið í viðeigandi reit	
	Lítill þekking/hæfni
	Nokkur þekking/hæfni
	Góð þekking/hæfni
	Mjög góð þekking/hæfni

Eldri málningaraðferðir

Tilgangur verkþáttarinnar er að öðlast færni og þekkingu á sviði eldri málningaraðferða.

Markmiðið er að neminn hafi tileinkað sér almenna og sértæka þekkingu, leikni og hæfni við eldri málningaraðferðir eins og marmaraeftirlíkingu og gyllingu.

Verkþættir	Lokið	Athugasemdir
Marmara- og viðarmálning (eftirlíkingar)		
Getur undirbúið flötinn og grunnað með hálfmöttu efni. Úbúið lasúrlit miðað við þann marmara eða við sem á að líkja eftir og borið á flötinn. Dúppað. Teiknaðar æðar. Strokið yfir æðarnar með þurrum og mjúkum pensli (fordrífara). Lasúrbera flötinn með þunnum lit. Lakkað yfir með glæru efni einu sinni til tvisvar.		

Blaðgylling	Lokið	Athugasemdir
Getur undirbúið flötinn með því að slípa og hreinsa mjög vel. Getur grunnað með gullgrunni. Þurrktími 16 eða 24 klukkustundir. Getur sett blaðgyllingu á flötinn með viðeigandi verkfærum. Getur beitt áhaldi sem rafmagnar með núningi og lagt blaðgullið á flötinn.		
Annað.		

Viðmiðunartími er 6 vikur.

Merkið í viðeigandi reit	
	Lítill þekking/hæfni
	Nokkur þekking/hæfni
	Góð þekking/hæfni
	Mjög góð þekking/hæfni

VINNUSKÝRSLA NEMENDA

Dagsetning: _____

Verkþáttur: _____

Lýsing: _____

Ferli: _____

Tími: _____

Ígrundun / annað: _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Nokkrir punktar og ráð við gerð vinnuskýrslunnar

- Byrjaðu á að skrá dagsetningu verkefna
- Lýstu verkefni
- Hvað tók verkið langan tíma
- Komu upp vandamál?
- Hvernig leystir þú úr vandamálinu?
- Fékkstu aðstoð?
- Skoðaðu verkþætti vinnustaðanámsins, vantar eitthvað er einhverju ofaukið?
- Hvað þarftu að tileinka þér betur?
- Hvað gekk vel?
- Hvernig ganga samskiptin þín við samstarfsfólk og viðskiptavini?

UMSAGNIR

Meistari, tilsjónarmaður á vinnustað – Fagkennari í skóla

Fyrirtæki: _____

Skóli: _____

Vorönn/Haustönn: 20 _____

Tímabil nr: _____

Umsögn kennara / meistara /tilsjónarmanns:

_____
Dagsetning

_____
Undirskrift kennara

_____
Dagsetning

_____
Undirskrift meistara / tilsjónarmanns

NÁMSFRAMVINDA

Tímabil	

Neminn: _____

Meistari / tilsjónarmaður: _____

Áfangastjóri _____

IDAN
fræðslusetur

Skúlatún 2 - 105 Reykjavík - Sími 590 6400 - Fax 590 6401
idan@idan.is - www.idan.is